

ÅND ER MAGT!

-af Gert Josef Fode

Ved helligåndens mirakuløse udgydelse for to tusinde år siden var der "tryk på". Verdenshistoriens første pinse var nemlig en kraftdemonstration af guddommelig format. Stærk nok til at erobre hele jordkloden!

Klokken er ni om morgenen i Jerusalem. Formiddagssolen forgylder oliebjergets blide top og de skyggefulde oliven- og cedertræer. I et hus nedenfor bjerget bøjer 120 mænd hovederne i stille bøn, sådan som de har gjort det hver dag i de sidste fyrré dage. De er Jesu disciple, verdens første kristne menighed. Mangt et stjålent blik vandrer længselsfuldt ud ad vinduet, hen til det hellige bjerg. Det er her, mesteren forsvandt. Det er hertil, han har lovet at vende tilbage. Det er helt sikkert, at Jesus vil returnere snart som Messias og genoprette Israels Rige. Eller er det...?

Det er nu nøjagtigt fyrretyve dage siden, Jesus forlod sin trofaste lille flok. "Jeg vil sende Jer min Helligånd, han vil give Jer kraft og trøst."

Det blev hans sidste ord. En sky svævede ned, indhyllede ham for øjnene af de udvalgte og tog ham bort. Lige siden har den kristne skare ventet, bedt hver eneste dag og håbet på et tegn, et mirakel.

Udenfor skal jødernes traditionelle høstfest til at begynde. I løbet af dagen vil Jerusalems gader genlyde af råb og latter. Høstfesten er en international begivenhed, der tiltrækker party-turister fra Europa, Afrika og Asien. I løbet af natten vil festlighederne koge over i druk og lystenhed. Den løsslupne fest plejer at vare en hel uge for at kulminere i et orgie, der ikke står de romerske saturnalier noget efter.

Endnu er der stille. Meget stille. Stemningen i den lille enklave er tyst, for ikke at sige nedtrykt. Man har ventet så længe uden at få et tegn. Tvivlens onde sæd gror dag for dag, time for time. Men så sker det! Endelig!

Storm og luende flammer

Midt i stilheden lyder der fra himlen en dyb og kraftig susen. Som en vind, der blæser. Lyden bliver hurtigt stærkere og stærkere og tager karakter af en storm. Disciplene griber fat om hinanden i ængstlig forventning. Hvad sker der? Er dette signalet til det store oprør? Kommer Messias tilbage? Nej, oliebjergets stål stadig gyldent og uanfægtet derude. Det er her i huset, at ragnarok finder sted!

Den voldsomme lyd er kun begyndelsen. Luende flammer stiger ned og fylder hele huset. Ilden deler sig og sætter sig som flammeteringer på alles hoveder. Det gør ikke ondt og stormen blæser ikke flammerne ud. Endnu mere mærkeligt og mirakuløst er imidlertid det, der sker i de tilstedeværendes sind og sjæl. En voldsom glæde fylder alles hjerter og alle begynder at lovprise Herren med høj røst. Men det lyder ikke, som det plejer. For enhver snakker pludselig på et for ham eller hende ukendt, fremmed sprog. Partisk, ægyptisk, kappadokisk...

Jesus har holdt sit løfte. Helligånden er kommet og tager nu plads i disciplenes hjerter under susen og stormen. Det støjende hus tiltrækker sig turisternes og de omkringboendes opmærksomhed. En hel skare af nysgerrige samles udenfor. Først ryster man på hovedet af disse party-gængere, der har fået for meget alkohol allerede klokken ni om morgenen, på denne høstfestens allerførste dag. Men så studser mederne, kreterne, araberne og alle de andre pilgrimme. For hvordan kan det være, at disse ulærde galilæere taler alle disse sprog så perfekt?

Apostlen Peter træder frem og breder armene ud. Med flammerne dansende ovenpå hovedet som en vulkan, ligner han en ærkeengel. Han udtaler kategorisk: "Disse mænd er ikke berusede! Det, som I er vidne til, er Helligåndens dåb!"

I sandhed et dramatisk øjeblik! Og tilmed et af kristendommens vigtigste! Helligånden, troens og miraklernes ånd, fylder for første gang sin menighed og puster liv i det, der indtil nu kun har været en forsamling af forsagte efterladte. Ventetiden er slut.

Det nye våben

På engelsk hedder pinsebevægelsen "Pentecostal Movement", og ordet er da også direkte afledt af det græske *pentekost*, som betyder 50. Tallet hentyder til, at pinse/ugefesten afholdes 50 dage efter påske. Ugefesten var, som nævnt, en høstfest, og det er nok ikke forkert at gætte på, at den er en af jødernes ældste fester. Høsten er jo en vigtig begivenhed for et agerbrugssamfund.

I begyndelsen var "ugefesten" en løssluppen takkeceremoni til ære for Jahve og der blev ikke lagt figenblade imellem med hensyn til udskejelser! Festen blev indledt med ofringen af et lam og fortsatte med fællesspisning, musik og dans. Efterhånden fik "ugefesten" dog også et andet indhold, nemlig højtideligholdelsen af den dag, Jahve steg ned på bjerget Sinai, hvor han overdrog tavlerne med de Ti Bud til profeten Moses.

Det var således denne veletablerede tempelfest, som de første kristne var i færd med at meditere over, da ånden kom til dem. Derfor var der for tilskuerne ikke noget mærkeligt i, at Jesu disciple måske havde fået en tår over tørsten. Men som apostel Peter gjorde opmærksom på, var det ikke vinens ånd, spiritus, som havde beruset forsamlingen, det var derimod Guds Ånd, Spiritus Sanctus. Dermed var et løfte gået i opfyldelse og de kristne havde fået det våben, der skulle hjælpe dem til at erobre verden. Helligånden var den kraft, ved hvilken Jesu disciple kunne uddrive onde ånder, helbrede de syge og udføre mirakler.

Forfølgeren Saulus - missionæren Paulus

I tiden efter Jesu bortgang havde de kristne travlt med at etablere sig. Ikke bare lå kristendommen i kappestrid med diverse andre forkyndelser, men de kristne var udsat for forfølgelse fra autoriseret hold. Det var derfor nødvendigt med en magtfuld hjælper "ovenfra".

En af de mest sammenbidte kristenhedere på den tid var Saulus, der satte en ære i at få slået så mange kristne ihjel som muligt. Der skete som bekendt det, at den grumme

Saulus fik en vision, lod sig omvende og trådte lige så aktivt ind i de kristnes tjeneste, som han før havde modarbejdet dem. Han tog navneskifte til Paulus og blev siden den vel nok vigtigste person i kristendommens historie næst efter Jesus. Paulus blev døbt med Helligånden hin allerførste pinsedag og nu gjaldt det om at markere, at helligånden var en stærkere kraft end de andre troldmænds og profeters urene og onde ånder. Det var jo mange andre end de kristne, der udførte undergerninger.

Paulus blev kristendommens første store missionær, hans rejser bragte ham vidt omkring i middelhavsområdet. For eksempel var der på Kypren en troldmand og falsk profet, Barjesus, som Paulus slog med blindhed ved at sige: "Se, nu kommer Herrens hånd over dig, og du skal blive blind." I samme nu faldt der mulm og mørke over ham. Pudsigt nok, iøvrigt, eftersom Paulus selv havde været blind i en periode efter sin vision.

Helligånden en af de tre personer, som Gud består af. Men Helligåndens fremkomst var i begyndelsen et gammelt fænomen i nye klæder. Man har kendt til mirakler, helbredelser og trancer siden de ældste tider og Helligånden indskriver sig i en åndetradition, der for jødernes vedkommende har Jahve som øverste Gud, hvem alle andre ånder, både de gode og de onde, er underordnet.

Men de kristne havde brug for at bevise, at deres Gud og dennes nye hellige ånd var stærkere end de andres, så på trods af Jesus' formaning om at helbredelser skulle foregå udrådmatisk og helst holdes skjulte, tog de kristne stridsmænd kampen om sjælene op med undergerninger og mirakler - en tradition, som den katolske kirke satte i system.

"Guds Dom"

Den katolske kirke har en lang række helgener af forskellige grader, den har ritualiseret djævluddrivelsen (exorcisme) og den har hellige steder, hvor der er høj koncentration af guddommelig kraft.

Et af de kendteste steder af den slags og måske kristendommens største pilgrimsmål er landsbyen Lourdes i Frankrig. Her oplevede en 14-årig pige midt i sidste århundrede en række visioner, hvor der optrådte en hellig jomfru. Jomfruen viste pigen en kilde med særligt helsebringende vand. Den katolske kirke godtog den 14-årige Bernadettes visioner og siden har utallige mennesker valfartet til stedet og oplevet autoriserede helbredelser. Men det var især i middelalderen, at mirakeltroen florerede. Endda i så høj grad, at den påvirkede retsbevidstheden. Man accepterede "Guds Dom", dvs. mirakler, som middel til at udpege forbrydere. Et kendt eksempel herpå er jernbyrd, hvor den anklagede måtte bevise sin uskyld ved at bære eller gå på glødende jern. Han eller hun blev frikendt, hvis han ikke tog varig skade. Ifølge overleveringen bar f. eks. præsten Poppo jernbyrd i Harald Blåtands tid, ved at holde sin hånd - med jernhandske på - over et bål, indtil handsken blev rødglødende. Dette kan kun lade sig gøre ved tro eller trance.

Troen på sig selv

For nogle år siden blev det moderne at gå på glødende kul. Alle ved naturligvis, at man brænder sig, når huden kommer i kontakt med noget så varmt som glødende kul. Alligevel kan ganske almindelige mennesker idag spadsere adskillige meter hen over gløder uden problemer, hvordan kan det lade sig gøre?

Det går i hvert fald ikke uden tro - en tro, der ikke vakler. I forskellige kulturer rundt omkring i verden er ildgængeriet et velkendt og veldokumenteret fænomen, som man har kendt og praktiseret i mange år. Forberedelserne kan være langvarige og besværlige. Der skal måske renselse, faste, meditation eller andre ritualer til, før troen, ånden, trancen er der.

Den moderne tids ildgang er opstået som psykoterapeuternes tilbud om at lære at tro på sig selv og sin egen kraft. Apostlene udførte deres mirakler ved at tro på Jesus og Helligånden. Troen virker tilsyndeladende i

sig selv, det er ikke nødvendigt at knytte den til noget bestemt. Det er nok at tro fuldt og fast på, at ens forehavende vil lykkes.

Det kollektive ubevidste

Set med nutidens øjne er pinsemiraklet et fænomen med mange fortolkningsmuligheder. Folkekirken har længe gået som katten om den varme grød - det er slemt nok at skulle forsvare Kristi opstandelse i påsken! Helligåndens udgyldelse er lige så besværlig som den er uforklarlig. Pinsekirkerne derimod har gjort Helligånden til hjørnesten i deres udlægning af kristendommen. En af psykoterapiens store fædre, Carl Gustav Jung finder en forklaring i det ubevidste.

Menneskesjælens ubevidste består af mindst to blokke: den ene kalder Jung det PERSONLIGE ubevidste. Det er den "affaldspose", som folk putter de ting ned i, som de af forskellige grunde ikke har lyst til at se i øjnene, men fortrænger i stedet.

Den anden blok kalder Jung det KOLLEKTIVE ubevidste. I denne skuffe befinder sig en stor mængde psykisk arvegods, en masse følelser, symboler og visioner, som ikke skyldes personlige fortrængninger, men som er et fælles reservoir, der stammer fra kilder, vi ikke har kendskab til på det bevidste plan. Det kollektive ubevidste rummer ARKETYPERNE, hvis funktion og beskaffenhed man ikke ved ret meget om, men som er en medfødt del af menneskets inderste kerne. Det kollektive ubevidste binder så at sige menneskeheden sammen på et subplan.

Sympati eller rædsel

Når stof fra det kollektive ubevidste trænger op til overfladen, sker det ifølge Jung typisk i perioder, hvor tidsånden er moden. Det vil sige: det kollektive ubevidste påvirkes af sociale, politiske og religiøse vilkår, og efterhånden som nye undergrundsbevægelser opnår et stort momentum i folks samfundsmæssige liv, afspejles det i det kollektive ubevidste. Ofte

er det individer med en særlig stærk intuition, der registrerer disse ændringer og som de første omsætter dem til ideer. Disse ideer udbredes derpå hurtigt, fordi der også hos andre har fundet parallelle ændringer sted.

Når oplevelserne bryder igennem, kan det opleves som om mennesket bliver besat af en ånd - en fremmed identitet, der trækker på viden og symboler, som almindeligvis er utilgængelig for personen i normaltilstand. Det kollektive ubevidste benytter sig jo af arketyper, det vil sige symboler, som alle mennesker intuitivt forstår. Denne intuitive genkendelse eller forståelse kan "smitte af" på andre, der reagerer ubevidst, enten med sympati-besættelse eller med rædsel.

Middelalderen oplevede mange massehysterier, f.eks. Sct. Veitsdansene. Den berømte prædikant Billy Graham var i 50'erne og 60'erne kendt for sin evne til at "smitte" tusinder og titusinder af mennesker med Helligånd under sine prædikener. Om ånder er farlige eller ej, afhænger af den kultur og den sociale situation, de optræder i. Under alle omstændigheder er åndsbesættelse en kraftkilde, der kan udløse entusiasme med omsiggribende konsekvenser.

Ifølge Jung er pinsemiraklet netop sådan en kraftkilde. For de udenforstående befandt apostlene sig i en tilstand af ekstatiske forvirring. Men netop ud fra denne tilstand formidledede de den nye lære, som "smittede af" og hurtigt udbredtes over hele det romerske imperium.

Verdens største magt

Egentlig er det vel underligt, at kristendommen så længe har slukket, gemt og glemt sin egen dynamo, sin hellige ånd? Vi fejrer stadig pinse, men pinsens budskab er smidt væk for længe siden. Siden reformationen har troen og troens gerninger i højere og højere grad måttet vige pladsen for videnskab og fornuft.

Måske er det for farligt med sådan en ånd? For hvem skal bestemme, bedømme eller uddele Helligånden? På den anden side er kristendommen vel utænkelig uden ånd og

tro... for hvad skal man med en Gud, ingen tror på?

Men måske er tiden snart moden til Helligåndens genkomst. At gå på gløder er ikke længere noget usædvanligt. At rejse i trance og møde sit jeg fra tidligere liv kan også sagtens lade sig gøre. Healing er en helbredelsesmetode, der bæres frem af en moderne erkendelse af, at sygdom hænger sammen med psykiske faktorer som skyld og tilgivelse - ganske i Jesu ånd. Det skorter hverken på tro eller vilje til tro i vore tider, og videnskabens accept af holismens paradigmer og kvantefysikkens paradokser kommer troen til gode. Pinsen er jo i virkeligheden den protestantiske kirkes karneval, og det Nye Testaments budskab er stadig, at *ånd er magt*.

Jesus sagde: "Helbred syge, opvæk døde, rens spedalske, uddriv onde ånder!"

En moderne udgave af disse ord kunne være: "Tro på det gode, tro på livet! Det er den sundeste medicin og stærkeste magt, der findes!" xxx